

Bergsfogdarnes petition till Hans Majestät Konungen i anledning at den sedn...

20 Mf Br. Petition

avsn. skat.

Er Saml
Förvaltet
Pöargittat
(M)

1854

Bergsfogdarnes Petition

till

HANS MAJESTÄT KONUNGEN

i anledning af den sednast beslutade
regleringen af bergslagsstaterna.

Stormäktigste, allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:t täcktes nådigst upptaga, att vi å egne vägnar och efter uppdrag af kamrater, hönfallande nalkas Eders Maj:ts tron med denna underdåniga klagan.

Genom Eders Kongl. Maj:ts nådiga skrifvelse till Dess och Rikets Bergskollegium den 14 nästlidne Oktober, angående förändrad organisation af bergslagsstaterna, hafva samtliga bergsfogdetjensterna blifvit indragne, att upphöra med innevarande år samt derigenom tjensternas innehafvare frånhände inkomster, hvaraf de, med familjer, hade sin tarfliga bergning. Kort tid dessförinnan, genom bergstingsrätternas indragning, frångick oss, utan vedergällning, våra bötesandelar i anhängiggjorda mål vid besagde domstolar. Vi klagade ej deröfver, utan ledo bekymren i tysthet. Vårt lidande har dock nu nått sin höjd, då vi se oss alldeles krossade och, så tillsägandes, förkastade, beröfvade allt hvad vi egt för vår och familjers utkomst, utan annan anledning eller förvällande, än den, att vi, i likhet med flera andra statens uppbörds- och tjenstemän, endast hafva konstitutorialer i tjensterna*). Då i mera än ett fjerdedels århundrade slika antagningsbref varit gällande;

*) Dessa lösas efter samma grunder som andra fullmakter; en befodringsafgift affordras samt begravningshjelp, $\frac{1}{2}$ års lön, aftjenas.

1854

då deri inga förbehåll i afseende å tjensternas indragning gjorda äro; då de derföre ansetts lika med och inneburit detsamma, som andra fullmakter, hade vi ock väntat, att så länge vi utan anmärkning fullgjorde våra åligganden, blifva i statens tjenst bibehållne vid samma fördelar som andra tjenstemän. Nu deremot, bragte till armod och elände, bestörta öfver det slag oss krossat, djerfvas vi i djupaste underdånighet påkalla Eders Kongl. Maj:ts nådefulla deltagande i vårt oskyldigt iråkade lidande, helst vi aldrig kunnat föreställa oss, eller ens anat, att Rikets höglofliga Ständers beslut att tjensterna indraga kunnat innebära deras vilja, att derigenom bringa en hel klass af statens tjenare till tiggarsstafven, utan hade vi fast heldre hoppats, att såsom tillförene vanligt varit, vid andra tjensters indragning, dervid skadeslösa hållas. Vi våga således inför Eders Kongl. Maj:t underdånigst anföra:

Att i äldsta Bergsförfattningar, för mer än 500 år sedan, bergsfogdarne omnämnas såsom statens tjenare, de der åläge polisen och administrationen i utstakade fall vid bruken och bergverken; att tjenstemän i dessa aflägsna tider, af riksstaten, som ägde ringa tillgångar, hade föga eller ingen aflöning, utan, i likhet med hvad för presterskapet ännu till större delen äger rum, af kommuner och menigheter fingo sitt upphålle, samt funno inkomstkällor i de bötesandelar staten anslog för beifrandet af hvarjehanda missbruk och förseelser; att bergsfogdarne af bruken och bergverken blifvit tid efter annan tillagde lönebidrag, såväl af masungs- och hytteägare, i mån af deras tackjernstillverkning, som af stångjernsverksegare, visst för hård och smed; sådant inhemtas af kongl. brefvet den 20 Mars 1671, kongl. resolutionen å Norbergs bergslags besvär den 15:de December 1672, kongl. brefven den 30 November 1745, den 14:de September 1762 och den 29 Juni 1813,

med flere stadganden. Att till följe af, dels obeständhet i härutinnan gifne föreskrifter, dels i tidernas längd förändrade myntbestämningar och förökade lefnadskostnader, hafva för längre eller kortare tider sedan i olika län och fögderier bergsfogdarne, likasom bergmästarne, med bruksegarne uppgjort öfverenskommelser och konventioner i förevarande fall, stundom af bergstingsrätterna fastställde, men oftast beroende af godtycket hos brukspatronerne, hvilka sällan eller aldrig undandragit sig, att tidsenligt gälda bergsstatstjenstemännens nit, möda och omtanka; att ehuru staten i mera än 200 år lofvat bergsfogdarne förbättring i »sina ringa vilkor», dem tills dato likväl icke förlänats större lönevilkor, än i medeltal 100 rdr bko, motsvarande, i olika fögderier, från $\frac{3}{4}$:dels till $1\frac{1}{2}$ procent af omhänderhafvande uppbörd. Att således i vidsträckta distrikter, hvarest långa tjänsteresor, utan ersättning, ofta ifrågakomma, har till sådana kostnaders bestridande lönen på stat så medtagits, att efter afdrag derå af afgiften till civilstatens pensions-kassa föga eller ingen behållning öfrigblifvit. Likväl hafva tidernas kraf och fordringar varit, att bergsfogdarne, för att utan anmärkning kunna fullgöra sina mångsidiga åligganden, måste känna och tillämpa så väl allmänna lagen, med dess alla stadgar, som bergsförfattningarne, samt äfven i kameral-lagfarenheten vara så förfarne, att de förstå handhafva, besörja och redovisa ombetrodd kronuppbörd; att de för densamma skola ställa enahanda uppbördsborgen, som den af kron-fogdar och landtränmästare.

Stormäktigste, allernådigste Konung!

— Oss höfves ej sjelfva orda om det sätt, på hvilket vi sökt fullgöra våra mödosamma och an-

svarsfulla åligganden, hvarom förmän torde bäst kunna lemna vitsord. Af oss hafva de fleste använt sina bästa och kraftfullaste år i besagde tjensters utöfning och hufvudsakligen genom bruksegarnes löne-bidrag, som naturligtvis komma att upphöra med tjensternas nu ifrågavarande indragning, haft en föga afundad, tarflig bergning. Men nu, utan sådan, stå vi såsom skeppsbrutne, modlöse och förtviflade öfver saken deraf, såvida vi ej lyckas blifva till andra tjenester befordrade, dertill flere af oss, efter mera än 20-årig tjenstgöring, torde anses för gamla, och se i framtiden mörker ingen utväg till utkomst för oss och familjer. Vi våga derföre i djupaste underdånighet anropa Eders Kongl. Maj:t om nådefullt deltagande och kraftig medverkan, att, tills annor befordran sig yppar eller vi blifvit pensionsberättigade förklarade, få af riksstaten anvisade ersättningar, motsvarande så väl innehafvande ordinarie löner som egande extra ordinarie inkomster af tjenester, efter den utredning af de i serskilda län och fögderier olika beloppen, som framdeles af vederbörande myndigheter, efter uppdrag, torde uppgöras, till fördelning oss emellan, af hvad Eders Kongl. Maj:ts nåd och Rikets Ständers välvilja oss bereda. Vi tro detta belopp för staten icke blifver kännbart, samt vänta med tillförsigt, att om Eders Kongl. Maj:t tackes aflåta nådig proposition om statsanslag till ofvanberörde ersättningsars bestridande, hvarom vi underdånigst anhålla, Ständerna ej vilja se oss offrade åt eländet, genom den reform deras i frågan fattade beslut framkallat, utan välvilligt gå våra billiga önsknin-
gar till mötes härutinnan.

Med djupaste vördnad, trohet och nit &c. &c.
Stockholm den 9 Mars 1854.